

Építkezési pályázat.

A debreczeni zenede mindazonfajta... melyek a nagy-csapó-utcai 358. számú... Alap szellemi részét illető minden költséget a szerkesztőség (Nagy-uj-utca 1702. sz.) barmintre kifizeti.

Előfizetési árak: helyben, vagy postán küldve: Egész évre... 10 ft - kr. Félévre... 5 - - - Negyedévre... 2 - 50 - Egy óra... 1 - - - Egyos szám 4 kr.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELELVEL.

Hirdetési díj: Nagy hasábol... Hirdetést vagy reklámot... Nyilvántartási költségek... Hirdetések fölvetelnek a szerkesztőségben... Kéziratok nem adnak vissza.

Nőiiparoktatás.

(Irtva és felolvastva: Zalai Márk keresk. akad. tanár a Gónczy-egyesület-ben.)

Mielőtt azonban a felsorolt nagyfontosságú kérdésekre érdemileg válaszolnánk, legyen szabad a női ipariskola kérdéséről (több oldalról történelmi kutforrások nyomán, röviden megvilágítani.)

Első sorban bátorkodom azon feltevésekre és tanulságos memorandumot kivonatolva felolvasni, melyet 1863-ban, tehát ezeltől 30 évvel több reutlingi hölgy az ottani nőegylethez és városi hatósághoz benyújtott. Érdekes és tanulságos az, nemcsak gazdag, igaz tartalmánál, hanem dus eredményénél fogva is. — Ezen művelődési szempontból nevezetessé vált okirat ekképen hangzik:

„Nagytekintélyű nőegyleti elnökség, nagyságos és nemzeti városi Tanács! Vannak országok és városok, hol a nők már évtizedek óta gimnáziumokat és egyetemet kérnek.

Nekünk sokkal szerényebb igényeink vannak. Mi nem óhajtunk fácskát, meg pástétomot, mi kellő tisztelgetést és alázatossággal, mint a miatyánkban, csak a mindennapi kenyérért esedezünk. És ezt sem kérjük ingyen. Ezért is akarunk dolgozni körömszakadtáig, reggeltől-estig és ha a szükség azt kívánja, még éjszaka is. Csak adjanak nekünk alkalmat szellemi és testi erőink megfelelő és anyagi sikert remélhető kiképzetésre.

Állítsanak számunkra iskolákat, főleg ipariskolát és tanműhelyeket, hogy a példabeszéddé vált női kézi ügyességet és finom ízlést rend- és módszeres oktatás útján elsajátítva, önmagunk és hozzánk tartozóink érdekében és javára munkálkodni képességgel bírjunk. És kérelmünk teljesedése esetén látni fogják és mihamarább tapasztalni, hogy mi csudákat művelhetünk hajlamunk, tehetségünk és lankadatlan szorgalmunk által.

Mi középosztálybeli, vagyonnélküli nők nem mehetünk földmunkákat végezni, sem takarító-, suroló- és mosó-cseledek, mert máskeppen neveltünk. Tanítónő, nevelő és óvónő sem lehet mindenki, úgy is már feles számban vannak. Hivatalt sem akarunk vállalni, mert az által könnyen leszállíthatók az amugy is rosszul díjazott hivatalnokok fizetését. De van számunkra fentartva egy soha eléggé ki nem aknáztató tér, a nőiipar, mely a legszebb jövővel kecsegtel, melyet kultiválni akarunk, mely hajlamainknak, ösztönünknek úgy is leginkább felel meg. Ezt akarjuk mi ápolni és dédelgetni szívvél, lélekkel és teljes erőnkkel.

Nem akarjuk magunkat egy bizonytalan jövő esélyeinek kitenni. Nem várhatunk, míg a mostani felforgatott és kérekvágásából kikökökelt társadalmi és állami rend, melynek folytán 100,000 és millió nő természetellenes módon támas nélkül marad, zürzavarából a régi helyes ösvényébe visszatér. Addig ha várunk, éhen halhatunk; mert velünk, kik némán türrünk, nem törődik ugyan senkinek. Sem a társadalom, sem az állam, de még a méltányosság és igazság sem.

Ha van létjogunk, ha az élethez és földi boldogsághoz jogunk, jussunk van — és ezt nem fogja senkikem kétségbe vonhatni, — akkor van jogunk a munkára és pedig oly működési körben, mely lelki műveltségünknek, neveltségünknek, nemünknek és hajlamunknak leginkább felel meg.

Tanítassanak kérem minket dolgozni, hogy legtermészetesebb emberi szükségleteink fedezése végett senkinek

— még legközelebbi rokonainknak sem, — terhére ne essünk, hogy ne szorítsuk az egcsufabb, a legkiálhatatlanabb proletárság, a szellemi proletárok számát, kik a társadalomnak még inkább terhére és szegényedére válnak, mint a minimális igényű tudatlan nép, mely bárdolatlanságában nem képes magán segíteni.

Egy-két ezer márkát mi is megérdemlünk, midőn más irányban tizezreket is áldoznak a tanügy szent oltárán. Már azért is vagyunk érdemesek kegyes támogatásukra, mert az általunk kért oktatást nem fényűzési célból, nem is kényelemszeretetről, hanem a szűk megélhetés, a mindennapi szükségletek fedezése céljából kérni kénytelenek vagyunk.

Ily alaphangú memorandum gyűjtő hatása alatt alapítottatott 30 évvel ezeltől, 1863-ban szerény kezdettel egy kis német városkában egy női ipariskola, mely rövid idő alatt oly erőteljesen fejlődött, hogy egy-két év lefolyta után annak mintája szerint számos más hasonló jellegű intézet alapítottatott, melyeknek amaz első szolgáltatta a legjelesebb tanerőket.

Eme hírnevéssé vált női ipariskola a világhírű nemzetgazdász Liszt szülővárosában, a 16,000 lakossal bíró Reutlingenben (Würtemberg) állítatott fel, mely 30 tanítvánnyal kezdé meg áldásos működését.

Midőn az állam ez intézet rohamos haladását látta és az elvetett magdus aratását tapasztalta, gazdagon kezdé azt subvencziósnálni úgy, hogy már a második évben 5 osztályt bírtak felállítani, u. m. fehéruhavarrást, a gépvarrást, himzést, kötést és ruhavarrást. Oly nagy és elterjedt lett az intézet híre, hogy nemcsak a szomszéd városok, nemcsak a szomszéd államok, hanem külföldről, még Magyarországból, Olaszországból és Amerikából is kaptak növendékeket.

De még evvel az eredménynyelsem elégedtek meg. Nemcsak a művezetők, hanem a főtanítónők is néhány hétre vagy órára elküldettek a leghíresebb városokba, melyekben a női-ipart tanulmányozhattak, sőt néhányan még műhelyekben is dolgoztak. Elküldettek Bécsbe, Münchenbe, Berlinbe, Párisba, minden világhírlapokra, hogy ismereteiket folytathassák.

Ily óriási haladás következtében nemsokára szűknek bizonyult az eredeti iskolaépület, úgy hogy 1875-ben a női munkaiskola részére 276,000 márka, közel 150,000 ft értékű palotát építettek, melynek felét az állam, másik felét maga a város fizette ki. Ezen épületben 11 nagy munkaterem van, melyben 300 tanítvány kényelmesen fér el.

A reutlingi mintaiskola egész Németországban, de a külföldön is utánzatván, nagy szolgálatot tett azáltal is, hogy ez utóbbi tanintézeteknek művezetőket és tanítókat képezett ki. Még most is elsőrendű tanítóképző a női munkaiskolák részére, különösen a rajzoktatás és továbbképző iskolák számára. Kitüntetéset nyert a berlini, ulmi moszkvai, bécsi és müncheni világhírlapokon.

Az 1881. évben már 14 tanítónő és 4 tanár működött az iskolában, a tanítványok létszáma a 200-on felül volt. — Ezek közt csak 55 volt reutlingi születésű, 150-nél több a bel- és külföldi külföldi vidékeiről.

Most már a város és állam tartja fenn az intézetet.

Iskolászeké az állam főfelügyelete mellett városi képviselőkől áll, kik közt 9 nő is van.

BELFÖLD.

* A Károlyi-Tisza-ügy. A gróf Károlyi Gábor és Tisza Kálmán közt felmerült incidenset azzal intézték el, hogy a kormány-párt értekezletén megdiscsérték és megélemezék Tisza Kálmánt. — A zárt ülés iránti kérényt visszavonták. A Potonyi-Gajári-ügyben a mentelmi bizottság folytatja a vizsgálatot.

A képviselőház husvétii szünete. — A képviselőház a husvétii szünet előtti pénteken fogja tartani utolsó ülését. Addig valószínűleg letárgyalják a közköztudatügyi és igazságügyi költségvetést.

A polgári házasság mellett. Gömörmegye 200 szóval 8 ellenében lelkesen elfogadta a kormány egyházi politikáját. Szolnokmegye viharos ülésén 180 szóval 61 ellenében fogadták el.

Zsinagóga a székesegyház mellett. — A pozsonyi neolog zsidók templomot akarnak építeni. Ebben nincs semmi különös és nem is lett volna kázus a dologból, ha éppen a székesegyház mellett nem kerestek volna helyet a zsinagógának. A pozsonyi autonómia e miatt ellene volt a tervnek. De a zsidók a belügyminiszterhez fordultak és Hieronymi belügyminiszter az autonómia ellenzése dacára megengedte az építkezést. A miniszter azzal okolta meg határozatát, hogy a tilalmat a személyes jogok korlátozásának tartja. A határozat nagy szenzációt keltett Pozsonyban.

KÜLFÖLD.

Szibériai kegyelem. Egy pétervári jelentés szerint a birodalmi tanács elé törvényjavaslatot terjesztettek be, mely a testi fenytékelt deportált asszonyoknál eltűlta.

Bomba merénylet. Róma, márcz. 20. A Marguoli-téren, a város egyik legélénkebb részén, egy bomba robbant fel a reggel tízedél órákor. Három képviselő, egy fogadó-ból kijövet, csaknem áldozatává lett a merényletnek. Csak az utolsó pillanatban robbantak egy kapu alá. A tettesek ismeretlenek. Érdekes, hogy a királyi ház ügyvédje, Roff lakása előtt történt a robbanás.

Titkos értekezlet a csárnánál. A csárnál legutóbb titkos értekezlet volt, melyen Gurko tábornok, Dimitrijev ezredes és Lobanov ezredes, Zujeva örnagy, résztvettek. Ez alkalommal a Visztula területén foganatosítandó katonai területi változásokról és fontos családi ügyekről volt szó. E tanácskozások eredményét Giersz külügyminiszter visszatérése után fogják közölni.

A szerbiai választások Belgrad márczius 20. A választások lefolyásáról az egész országból beérkezett jelentésekből kitűnik, — hogy azok, eltekintve kisebb helyi surlódásoktól, teljes rendben mentek végbe és hogy a fegyveres erő közbelépése a választások alatt sohóse vált szükségessé. Az ezzel ellenkező jelentések tehát alaptalanok. Három letartóztatott radikális képviselő bírói letartóztatás alatt állott, még mielőtt képviselőnek jelöltetett volna és így ez eset a választásokkal semmi összefüggésben nincsen.

„Nagy az efézusi Diána!”

(Fővárosi tudósítónktól.)

Budapest, márcz. 21.

(P.) Midőn Pál apostol Efézusba ment s lánglelkének egész erejével tanítá a lelki szabadság fenséges tanait; midőn minden félelem nélkül hirdeté, hogy nem Istenek azok, miket az aranyművesek kézzel csinálnak; feladatát ellene az önérdék s még nagyobb erővel kiáltá: nagy az efézusi Diána! Ugy tetszik nekem, hogy ez új testamentomi jelenet koronként ismétlődött már az emberiség történetében; úgy tetszik nekem, hogy igazat mond a böles király, midőn így szól: nincs semmi új dolog a nap alatt. Ugy tetszik nekem, hogy ma is hallom az efézusi aranyművesek kiáltását Esztergomban és Sopronban, midőn a kath. egyház igaz híveinek nevezett lovagjai oly fennhangon hirdetik: nagy a katolikus társadalom!

Azok a fegyverre hívó vészkiáltások, melyek most az ország nagyobb kath. városait innen a fővárosból bejárvák, hogy azután ismét kiterjedjenek az egész országra: megvallom, kellemetlenül hatnak reám, mert egyáltalában nem látom bennök az igazságot, hanem csak a feltett önérdéket, mely az efézusi ötvösök példája szerint egy nemesebb, fenségesebb eszme köpenyébe szeret takarózni.

Ha az elmondottakban valaki kételkedne, vegye komolyan figyelemre a gr. Eszterházy Miklós Móricz beszédét, mit Esztergomban, mint a budapesti kath. kör elnöke, az újonnan alakult esztergomi kath. körben elmondott azzal meg fog győződni, hogy az ultramontánok vészkiáltása, (táborba hívása) nem igaz, nem őszinte, illetőleg hogy ezen hős lovagok előtt nem a kath. társadalom s a haza szent erzelme nagy, hanem nagy az önérdék, nagy az ultramontánizmus, melynek érdekében a legnagyobb agitációt fejtik ki.

Mit akar gróf Eszterházy Miklós Móricz? Erre a kérdésre a nemes gróf azt felelte Esztergomban, hogy ő katolikus társadalmat akar, hogy ő azt akarja, hogy e haza fia ne legyenek kénytelenek szőszegővé lenni az állam törvényei irányában, melyek előtt meghajolni mindnyájunk kötelessége; azt felelte, hogy célja a katolicizmus megvédése, az önvédelem, de működési programjából ki van zárva a politika s hogy ő és a kath. körök támadni sohasem fognak, a minimum azonban, a mit követelnek, az, hogy a törvényhozásban és mindenütt keresztül vigyék az érdekeképviseletet.

Es minde nagy dolgot miért akarja keresztül vinni gr. Eszterházy? Azért, mert a katolicizmus veszélyben van, azért, mert a katolikus szellemnek nemcsak a nagy alkotások terén, hanem a mindennapi élet kis körében is meg kell valósítani azt a nagy célt, melyet magunk elé tűzünk. — E cél érdekében üdvözlő a nemes gróf az egybegyűlteket s kiáltja szent lelkesedéssel: „Non nobis, non nobis Domine, sed nomini Tuo da gloriam”, mi magyarul lefordítva annyit tesz: valóságos Istenek az aranyművesek kápolnacskaí s nagy, nagy a te neved efézusi Diána!

Az ilyen nagyhangú beszédekkel félre lehet ugyan vezetni az értelem nélkül való nagy tömeget, de a felvilágosult lelkek — valamint egykor nem hallgattak az efézusi ötvösök vészkiáltására, hanem követtek Pál apostolt; ugy ma is a modern államok kor színvonalán álló polgárai bizonyára nem gr. Eszterházy Móriczot, hanem a liberálisizmus apostolát fogják követni. És ezt fogja követni minden jó magyar hazafi, mert csak a vak nem látja be, hogy a római pápa, midőn már minden világi hatalmát elvesztette, egész erejével Magyarországra fektűt s itt akarja lábát ismét megvetni, hogy egykori fénylő világi hatalmát újra visszanyerhesse.

Ezért kell Magyarországon katolikus társadalom, ezért mozdult meg Esztergom, Sopron s még Komárom is, hol midőn a kath. népgyűlés megtartása akadályokba ütközött, az apát-plébánus azt a Szent Andrástemplomban szándékszik megtartani. Ezért adnak ki Sopronban német lapot, ezért akarják szervezni az egész országban a kath. köröket s ezért mozgatnak meg minden követ épen oly erővel, épen oly fanatizmussal, mint egykor a mester-ségöket feltű efézusi ötvösök.

Hát mondja valaki, hogy ez nem politika, hanem tisztán vallási ügy, mondja valaki, hogy a kath. egyház mostani szereplő, buzgó férfiai a lelkiismereti szabadság érdekében fognak fegyvert? Nem, nem lehet ma már így játszani a lelkekkel, nem lehet ma már büntetlenül ismételni az efézusi jeleneteket!

A vallás kétségén kívül a szív dolga s arra nincs joga senkinek, hogy a szív érzelmét, a lelkiismeret szabadságát korlátozza. A hit világában a lélek szárnyain ki-ki oly tájakra repül, a milyenek neki legjobban tetszenek és ez ellen nem lehet senkinek semmi kifogása. De ne feledjük, hogy a hit, a vallás, csak addig lesz az egyén kizárólagos tulajdona, míg az benső, míg az külsőleg nem nyilvánult, mielőtt azonban a vallás külsőleg is nyilvánul s a lát-

gépépek... Clayton és Schuttlerworth angol gépgyáros cég... és COLUMBIA-DRILL... és TÁRSA... és TÁRSA... Budapest, IV., Hócska u. 11. sz. Svájci Haj-Elixír... (102)

ható egyházban annak eszméje testet ölt: azonnal közös tulajdonná és politikai tényezővé vált, melylyel az államoknak feltétlenül le kell számolni.

Igy a katolikus dogmákhoz sem lehet senkinek semmi köze, míg az az egyén tulajdonsága, de ha ezen dogmák hatása alatt az egyének megmozdulnak s fennhangon követelik a katolikus társadalmat, mely alatt hallgatóságosan az ultramontanok uralmát értik: akkor már az ily törekvésekkel szemben nem lehet szemet hunyni, nem lehet azt mondani, hogy ez a vallás, a hit dolga.

Az ultramontan agitáció tehát, midőn Sopronban, Esztergomban, Komáromban, innen a fővárosban kiadott jelszó után megkezdte működését, midőn szervezni akarja magát az egész országban: ne feledjük az efézusai jeleket s ne feledjük, hogy nem új dolog alarczot viselni s nem most hangzik szét először a világon e vérszkiáltás: nagy az efézusai diána!

Fővárosi posta.

Saját tudósítónktól.

Kórházak vasárnapja. A szamaritanus egyesület, mint minden évben úgy az idén is, megül a kórházak vasárnapját és pedig a jövő hó 16-án, mint az irgalmasság vasárnapját. Az egyesület választmányára élén Szapáry Gézáé, már felkerde a főváros legkitünőbb egyházi férfait a — szentbeszéd megartására s most állapítják meg, hogy a fővárosi előkelő hölgy világának tagjai mely templomokban fogják a gyűjtést eszközölni. A kórházi üdülő betegek részére a gyűjtés az idén is valószínűleg szép összeget fog juttatni.

Egy év ar-tesztület ünnepe. Szép ünnepet ült vasárnap a budapesti szűcs, sapkás, kalapos, hangszerkészítő stb. ipar-tesztület hatvan-utcai saját helyiségében Kokesch Sándor — VIII. ker. előjáró ipartestületi elnökségének negyedszázados jubileumát ünnepelte meg. Az ipartestület tagjai nagyszámmal gyűltek össze s Quentzer Henrik testületi alelnök vezetésével küldöttség ment az ünnepeltért, a kit a terembe léptekor lelkes éljenzéssel fogadtak. Ekkor az elnök Schunda V. József elnök megnyitotta az ünnepélyt s az előjáróság s ipartestületi tag társak nevében lelkes beszédben üdvözölte a jubilánst, méltatlra annak az ipar terén kifejtett figyelmet érdemlő működését. Ezután Novell Antal iparhatóság biztos mondott ünnepi beszédet, mely alatt lehullt a lepel Kokesch Sándor jól talált arczképerő, melyet az ipartestületi tagok festettek meg a díszterem számára. A jubiliánst elzárta a köszöntő meg a megítélt figyelmet és 300 koronát ajánlott fel a testületi segélypénztár javára.

Ünnepély a Ludovica akadémia-ban. Szveticz József tábornok a Ludovica akadémia — parancsnoka a tiszteletére neve napja alkalmából a tisztek és növendékek diszhangversenyt rendeztek. A hangversenyen az egész tanárikar s a növendékek, valamint számos meghívott előkelőség jelent meg. A hangverseny után egy IV. éves növendék intézett üdvözlő beszédet az ünnepléshez. A hangversenyre meghívták József főherceget és József Ágost és László főhercegeket is, kik azonban nem jelentek meg. de azzal mentették ki magukat, hogy szombaton, e hó 25-én délután 1/2 4 órakor, mikor a hangversenyt megismétlik, megfognak jelenni. A hangverseny második előadására a főhercegeken kívül számos polgári és katonai méltóság hivatalos.

Just Zsigmond az ismert író, Kelet-Indiából, melynek minden nevezetesebb pontjait beutazta, már utban van hazafelé, e hó végén érkezik Fiumébe s onnan a husvéti ünnepekre Rómába utazik.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

(Pár nap óta a helyi érdekű közlemények halmaza miatt rendes orsz. gyűl. tudósításainkat kénytelenek voltunk megrövidíteni; — most azonban ismét megkezdjük ezeknek közlését.)

Budapest, márcz. 21.

A képviselőház ma folytatta egész csendben a közoktatási költségvetés részletes tárgyalását.

A tegnapi zárt ülést nem tartották meg, mert az összehívást kérők visszavonták kérésüket.

Az egyetemi tételnél Csáky Albin miniszter fontos kijelentést tett, mely remélhetővé teszi, hogy a budapesti egyetem általában állami jellegű fog kapt. Hortvány József ugyanis az egyetem kath. jellegét hangsúlyozta, mire később a miniszter megfelelt.

Fenyvesy F. a tudomány szabad fejlődését hangsúlyozza és a jogakadémiák fejlődését kívánja.

Apponyi Albert gróf egy művelődési történelmi tanszék felállítását sürgeti.

Csáky Albin gróf maga is jónak tartaná Thaly Kálmán óhajának teljesedését, hogy

az orvosnövendékek ne sereglenek annyira Bécsbe. Ezen egy harmadik orvosi fakultás felállítását segíthetné. De azt komoly megfontolás tárgyává teszi, hogy a kik künn végezték az egyetemet, s tiszti orvosi állásokat akarnak elnyerni, itt új kvalifikációs vizsgálat alá legyenek vonhatók. (Helyeslés.)

Az egyetemi építkezésre nézve ő is a központ kiépítését tartja szükségesnek, de ez nem zárja ki az Eötvös féle nagyszabású terv komoly megfontolását.

A jogakadémiák fejlesztését illetőleg segíteni fog az a törvényjavaslat, melyet most dolgoznak ki s melyben a kötelező jogi doktorátus is el lesz törölve. A művelődés történelmi tárgyat most is el van látva, de igen is tervezetben van egy művelődés történelmi tanszék felállítása, nemkülönben egy másik magánjogi, egy csillagászati és horvát nyelv-és irodalmi tanszék felállítását.

Az egyetemi alap jellegére nézve pedig megjegyzi, — hogy az egyetem állami jellegének hangsúlyozása mellett soha sem tagadják az alapítványi katolikus eredetét, de szerinte azt a kérdést is rendezni kell, legcélzerűbb volna, ha a katolikus alapot fenntartására, a többit pedig egyenesen az állam venné kezébe. A tételt elfogadják.

Az egyetemi építkezéseknél Helfy Ignác az ellen beszél, hogy a budapesti egyetemet, a mint tervezik, — kivigyék a város központjából.

Thaly Kálmán újra figyelmébe ajánlja a miniszternek Apponyi Albert gróf javaslatát, melyet ő is erősen üdvözöl, mert művelődés-történelmi tanszékre csakugyan szükség van.

A tételt elfogadják. A gimnáziumoknál: Thaly Kálmán az irodalom-történet bővebb tanítását sürgeti.

Holló Lajos az alföldön több középiskola felállítását sürgeti.

Csáky Albin az irodalom-történet tanítását elég kimerítőnek tartja a középiskolákban. Az alföldön elég középiskola van, csak az elhelyezkedés rossz.

Pázmány Dénes kérésére Csáky Albin gr. miniszter kijelenti, hogy óhajja a zalaegerszegi gymnasium létrejöttét.

A realiskoláknál: Szederkényi Nándor az Eger városának realiskolájához való köteles hozzájárulást kéri töröltetni.

A népoktatásnál: Sztráry István gróf nagy súlyt kíván helyezni a népoktatásra, mely alapja a népnevelésnek, különösen itt kell nagy gondot fordítanunk a hazafias nevelésre, különösen a nemzetiségi vidékeken.

Csáky Albin gróf kijelenti, hogy — a hol állami iskolákat állítottak, ott mindig tekkittel voltak arra, hogy a magyar nyelvet terjeszessék.

A vakok intézeténél: Öváry Ferencz szólal föl. Egyetlen intézetünk van csupán, a melyben a vakoknak igen csekély százaléka találhat elhelyezést és kiképzést. Európa minden államában jobban gondoskodnak róluk, mint nálunk.

A tanítók nyugdíjintézeténél: Vályi János a néptanítók nyugdíjalapjának helyesebb rendezését ajánlja a miniszternek.

A muzeumnál: Zichy Jenő szólal föl. A régiségtárból a meztelen szobrok eltávolítását kéri, mert a tárlat látogatóit valóságos vessző-futásra kényszerítik.

Ezután áttért a Széchenyi-könyvtárra. Kívánja, hogy ott minden magyar nyomtatott munka meglegyen, s e célból szükséges lesz az ide való 1848-iki törvény megváltoztatása. A hivatalnokok éppen nincsenek olyan helyzetben, hogy a könyvtár kezelésében és gyarapításában ambíciózt fejthessenek ki. Míg a megérthetőség nincs kellőleg biztosítva, kénytelenek mellékes foglalkozást keresni. Alkalmat és módot kell nekik nyújtani, hogy munkásságukat a könyvtár érdekében kifejtessék. Indítványozza ezután, hogy a küldiplomácia útján megfigyeltessük a külföldi piacokon előforduló magyar vagy magyar vonatkozású műveket s azokat a muzeumi könyvtár számára megszerezzük.

Végül indítványozza, hogy mivel sok a panasz a muzeum ellen, nem bizalmatlanságból, de helyes tájékozás végett, küldessék ki egy bizottság az országgyűlés mindkét házából, mely a muzeum állásáról állandóan jelentéseket terjesszen a törvényhozás elé szözlítassék föl a miniszter, hogy ezt megfontolás tárgyává tegye.

Thaly Kálmán Zichy Jenő gróffal polemizál és a muzeumba valóan és helyesnek tartja művészeti szempontból a meztelen szobrok kiállítását, mert hiszen akkor a legszebb műremek nem foglalhatnának helyet a muzeumban. A könyvtárra nézve csatlakozik Zichy Jenőhöz.

Végül a muzeumi építkezésre, új muzeumok alapítására hívja fel a miniszter figyelmét.

Váradny Károly hozzájárul Zichy Jenő gr. indítványához, hogy állandó parlamenti bizottságot küldjön ki a muzeum ellenőrzésére. A vezetéssel sehogyan sincs megelégedve. Hogyan tartanak szem előtt a muzeum gyarapodását, midőn Zrinyi Miklós iratát tisztességes aron felajánlották s a muzeum olyan árt ajánlott,

a minőt font száma adnak a papirosért. S így nem is kaptuk meg Zrinyi iratát.

Csáky Albin gr. kijelenti, hogy ő ismételtelen bebizonyította, mennyire gondját lépezi a muzeum. Ő semmit sem akar takarítani, s a vizsgálatot a multkorai fegyelmi eljárás után megindította s az most foly, de addig nem ítélik dombra, míg be nincs fejezve; akkor majd készségesen közli az eredményt.

A Zichy Jenő gr. ajánlotta ellenőrző bizottság kiküldetéséhez szintén hozzájárul. (Helyeslés.)

A Zrinyi-iratokra nézve megjegyzi, hogy azok nem eredeti kéziratok, hanem gyűjtemények s nagy részök, ha más gyűjteményben is, megvan; nem lett volna helyes megvenni, mi- nkor sokszor pótolhatatlan munkák megvásárlására sincs pénz.

Az igazgató nem ügyelhet föl az ilyen nagy intézetben minden részletre; de azt most is mondja, hogyha az igazgató lenne a hibás, ő rá is kiterjesztették a vizsgálatot.

A mi az építkezést illeti, hangsúlyozza, hogy az épület nem felel meg a czélnak és a természetiek tárnak új épületet kell mielőbb építeni, hogy a muzeum magyar történelmi muzeum legyen. Egy új törvény beadására nézve szívesen elfogadja Zichy indítványát. A ház elfogadja. Ülés vége 2 órakor.

Határidő-naptár.

Márcz. 22. Parthay Géza felolvasása a város-háza nagytermében.

Márcz. 23. Debreczen sz. kir. város közgyűlése.

Márcz. 24. A Csokonai-kör felolvasó estélye a Margit-fürdőben.

Márcz. 25. Nagy József próbálja a Koronában.

Márcz. 26. Vadasztársulat közgyűlése.

Márcz. 26. Debreczeni helyi-vasut r. társ. közgyűlése.

Márcz. 26. Arczkép-leleplezés a nőegylet árva-házában.

Márcz. 26. Tiszviselők önégséglyöz egyetemen közgyűlése.

Márcz. 26. Iparegyesületi takaré- és hitel-intézet közgyűlése.

Márcz. 26. Az önkéntes tűzoltó-egylet közgyűlése.

Apr. 9. Ipar- és kereskedelmi-bank közgyűlése.

Apr. 22-23. Debreczeni löversenyek.

Ujdonságok.

Városi közgyűlés.

Meghívás az 1893. évi márczius hó 23-ik napján csütörtökön délelőtt 9 órakor a város-háza nagy tanács termében tartandó rendes bizottsági közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Polgármesteri jelentés. f. 1893. évi január és február hónapokról.
2. Miniszteri leiratok a kultur mérnöki kerületek új beosztásáról s a VI-ik kultur mérnöki hivatal széhhelyének Debreczenbe teleröl.
3. Miniszteri rendelet a Homok és Csapó kertekre vonatkozó szabályrendelet módosítása tárgyában.
4. Belügyminiszteri leirat a kórházi alapszabályzat módosítása iránt.
5. Miniszteri körrendelet az egyenes adó felszámolási bizottsághoz egy rendes és egy póttag választása iránt.
6. Ugoeca vármegye törvényhatóságának betegápolási pótadó általánosítása iránti átirata.
7. Tanácsai előterjesztés a budapesti magyar egyet. segély iránti kérvényére.
8. Ugyanaz: a helybeli gazdasági egyesületnek a bejelentési szabályrendelet módosítása iránti kérvényére.
9. Ugyanaz: a főszejmvevőknek a borbehozatali díj fellebbezése iránti javaslatára.
10. Ugyanaz: Lengyel Imre bizottsági tag urnak, némely birtokszersz. korlátozását tárgyazó, szabályrendelet eltörlése iránti javaslatára.
11. Ugyanaz: a f. 1893. évi jan. hó 30-án megtartott számonkérőszék eredményére vonatkozólag.
12. Ugyanaz: a városi közigazgatási bizottságnak 1892. II-ik felévi jelentését illetőleg.
13. Ugyanaz: Silbermann Laura telek eldarabolhatás engedélyezése iránti kérelmére.
14. Ugyanaz: a cs. és kir. 39-ik gyalogezred parancsnokság kérelmére, az ezred zenekarának Valentin Lajos volt szinigazgató elleni 1082 frt 20 követeleése kifizetése iránt.
15. Ugyanaz: a gyezmesteri telep létesítése felett megtartott árlejtés eredményéről.
16. Ugyanaz: özv. Szűcs Istvánnának a néhai férje által szerkesztett „Debreczen város története” című könyvek megvevéte iránti kérelmére.
17. Ugyanaz: az 1891/2-ik évi polgári fellemlény kiadásáról szóló számadást illetőleg.
18. Ugyanaz: az epreskerti faraktárnok 1891. évi számadására.
19. Nyugdíjazás iránti kérvények.
20. Polgáraitás iránti kérvények.
21. Orvostudori és baba oklevelek.

Debreczen 1893. Márczius 21-én.
Simonffy Imre,
királyi tanácsos, polgármester.

* **Kossuth tiszafüredi diszpolgársága.** A tiszta fürediek márczius 15-én küldték el Kossuthnak a diszpolgári oklevelét. A gyönyörűen kiállított diszoklevél fölrata ez: »Diszpolgári oklevél. Tiszafüred város Kossuth Lajos, hazánk legnagyobb fiát, születésének kilenczvenedik évfordulóján, hazafüi hálaból diszpolgáruvá választotta. Kelt Tiszafüreden, a képviselőtestületnek 1892. évi szeptember hó 17-ik napján tartott rendkívüli közgyűlésében.»

* **A Csokonai-kör** f. 1893. évi márczius hó 24-én, pénteken este 7 órakor a »Margit-fürdőtelep dísztermében barátságos vacsorával és tánczcal egybekötött felolvasó estélyt tart, melynek tárgyai: »Bessenyei Anna, irodalmi tanulmány, irta és felolvassa Könyves Tóth Kálmán. »Aeschylus Oresteia című drámai trilógiája», tanulmány irta és felolvassa Dr. Csengeri János. 3. »Kölemények», irta és felolvassa Dr. Tüdös János. Tagok s hozzátartozók beletpi díjat nem fizetnek. Nem tagoknak beletpi-díj 1 frt. Ily beletpi jegyek válthatók Tóth Béla gyógyszerész urnál, mint a kör vezetőárnokánál, ugyanott tagnak is beiratkozhatni.

* **Reform a hadsereg egyenruhájában.** Az a bizottság, a mely már régebben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a katonákat miképen lehetne háboruban alkalmasabb egyenruhával ellátni: emlékiratot készített, a melyet legközelebb fognak jóváhagyás végett a király elé terjesztetni. — A gyalogság az emlékirat szerint csuka-szürke kabátot kap piros hajtókával s ez minden ezrednél egyforma lesz. — Az ezredek száma a gombokon lesz jelezve. A köpenyek világos szürkék lesznek. A lovasságnál a piros nadrágokat szürkékkel helyettesítik. Általában ki fogják küszöbölni a rikító színeket.

* **Kinevezés.** A debreczeni kir. itélőtábla elnöke Maurer László végzett joghallgató a vezetésre alatt levő kir. itélőtábla kerületébe díjjalant joggyakorokká nevezte ki és szolgálatára a nyiregházai kir. törvényszékhez osztotta be.

* **A volapük.** Kimult, elenyészett lassan, mint egy sorvadó beteg, épp oly észrevétlenül, a mily lármával jött a világra. A párisi nemzetközi volapük-egyesület hivatalosan feloszlott. Beteges egy fantazmagoriája volt, amelynek, mint minden lehetetlenségnek, kezdetben hívei is voltak. Vissza akarta varázsolni azt a boldog időt, mikor egy nyelv uralkodott a földön s az ember megértette a testvérét. A Babel-torony építőinek bűnét akarta jóvá tenni egy svájci klastrom jámbor, áldozó papja. Beszéltek róla kezdetben, komolyan vitatkoztak pro és contra nyelv tudósok és laikusok, de aztán lassankint lekerült a napirendről, a volapük-szótárakon és volapük-nyelvtanokon már az antikváriusok se tudtak találni. Kiderült, hogy a jövő század nyelvet nem lehet önkéntesen gyártani s nem lehet az anyákra ráparancsolni, hogy volapük-dalokat énekeljenek kicsinyeik bölcsője fölött. Nem lévén bizonyos, hogy a nemzetek megértik-e egymást, ha egy közös nyelven beszélnek, mért tagadja meg az angol Shakespeare nyelvét, a francia Voltaire-ét, a német Heine-ét, a magyar Petöfi-ét? Titkoljuk el, ha lehet, hogy valaha a tizenkilencedik század új nyelvet akart teremteni a huszadiknak, égesük el a volapük-verseket, a volapük-szótárakat, mert igazán nincs mit velük dicsekedni. A huszadik században bizonyára kuriózumképp fogják emlegetni a svájci pap álmaid s nevetni fognak azon, hogy valaki négy fal között akarta megteremteni a jövő nyelvet.

Ébressz azor. Egy müncheni kórházba felvették egy cselédeleányt, a kinek egyik újját le kellett vágni. A műtet alatt természetesen elaltatták a lányt, de oly adag altatószert adtak neki, hogy azután hiába költögettek a leányt, az csak nem ébredt fel. Végre aztán az egyik közc doktornak furfangos ötlete támadt. Ezt kiállította a leány fölébe: »Mári, jönnék a katonák! Ez aztán hatott, mert a leány rögtön febredt — és csodálkozva nézett szét.

* **A legeszessebb nemzet.** A közös hadseregben statisztikát készítettek a betegségi eseteknek nemzetiségek szerint való megoszlásáról. Kimutatást küldtök be 34 gyalogezred, 10 vadászszázalój és 7 lovas-ezred, mind olyanok, a melyeknek legénysége lehetőleg egy nemzetiséghez tartozik. E kimutatások szerint a mult évben 10,000 ember közt betegségi eset volt: a magyaroknál 820, németeknél 924, csehek, morvák és tótoknál 925, lengyeleknel 822, ruténeknel 955, horvátoknál 1992, oláhoknál 968. — E szerint a magyar faj a katonaság közt a legeszessebb.

* **Eljegyzés.** A »Weidner testvérek» kunhegyesi nagy kereskedőcég baltája, Kálmán eljegyezte ott özv. Sárközy Imréné leányát: Jolánkát.

* **Színház.** A vége felé siető színházi-saison kiemelkedő pontja volt a tegnapi esti előadás. Náda y Ferencz a nemzeti színház művésze, a magyar színeszt legkitünőbb szalonművésze, a legelső bonvivant vendégfelleptével »Rosenkranz és Gildenstein» cz. kedves német vígjáték került színre ez alkalommal telt ház előtt. Náday élemedett koru Rosenkranz-a mesteri alakítás. Utánozhatlan eleganciájával már az első pillanattól kezdve elragadta a közönséget. Öntudatos, eredeti előkelősége kiterjed a legkisebb pontra is. Különösen azon jelenetekben, hol partnerével a nagy alkával (Clarisse) társalog, előadásában oly

nemesen előkelő, hogy közönséget, melynek figyelmét szaván, mozdulatán, ha lámpák elé hozza székesztyűjét, megigamár láthatjuk, mily néz. Még ott is, hol jul s Náday szerepe harmadik felvonás végtani eleganciáját, a hóce. — Rosenkranz szerepének lejed Legkisebb részét másképen, jobb felfogással lehet. Mellette jól játszott) könnyűvérű bon gyal ilka jól alakít mókái jó izüek voltak a mi társulatunk v játszik legjobban, illet elfogadhatólag. Ma »N náda y, holnap a czik el tölünk a de közönség régi kedvenc

* **Hitostárs elölés** miatt állott ma vénszék előtt Debr gazda-ember. A tényczeni L. 1881-ben felvált s 10 éven át boldélt vele. Az asszony lymán is kijelentette hozzá, hanem inkább reczenit jobban »zerjé. Ezen körülményben az asszony, mint nem sznüle megcsalta az dultása úgy követke. László egy ízben éjfért s nejelé bezárt. Sandort (ki ez idő szszeb börtönében) Etd durva lón, régi szorg s kezdett inni. Az as s fenyegette is olykor. Ilyen volt a házastár. Végre az asszony megig ura odajárt Tolos és átköltözött sógorátört be ferje két izbve őt egy váltó által. Mal pedig megtörtérelmében hű és kétslen hitvesére. Estére a habza s ott feleség dornéval együtt talárgöve oda szolt neki de tagadó választ ny pisztolyt ráfogta az közbe magát a sógos gyermekével karján, sodik léves karján Debreczeni kirohant, tett, mi czéliből, nem lott a kir. tsvszék elvédelmeül ittas és vatkozva. — Az b o s s z u s z o r o m.

A szegény vádolt u hogy 6 megbocsát fe szá hozzá. A törvén meg: Elnök: Mocs Konrad és Dr. Href Zsigmond. A vádhat képviselte, vádolt u volt. A tanuk kiha vádolt mellett, rész monfy Béla adta el vádolt bünességet a körülmények tekinté kaszt két alkalmaz si tvk. 45 §-át. Dr. vádolt büntetését ször tanuított szer ságára, hogy minde natot igért az assz beszámitandó enyhít vételével is a btkv. kalmazandónak. Kézekesek mellett sz vagyonáról, gazdasá doskodhassék. Kir rályi táblai végzést nek nem véli. Dr. a törvényszék taná 1/4 1 órákor hirdett rint a debreczeni k n Lászlót a btk. 2 280. szakasz szerin len elkövetelt embe börtönre és 5 év vábbá alkalmazván s, 2 napi fogságra tésre, a 34 frt 99. Juliánna javára 10 alatt végrehajtás t A 4 hónapig vizsgá Vádolt is, ügyész

* **Gyászjel** érteztél tudatjuk fiunak, testvérnek, gár V é r t e s s y legboldogabb házas hó 21-én reggeli 8 déus után történt esedogult hült tetem órakor az ev. ref. Bárány-utca 2337 a kistemplomban

Kossuth tiszafüredi diszpolaga. A tiszafüredi március 15-én el Kossuthnak a diszpolgári oklevelét...

A Csokonai-kör. f. 1893 évi márc. hó 24-én, pénteken este 7 órakor a Csokonai-kör...

Reform a hadsereg egyenruhája. Az a bizottság, a mely már rég foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a katonák...

Kinevezés. A debreczeni kir. ítélőbíró elnöke Maurer László végzett joghallgató...

A volapük. Kimúlt, elenyészett lassan, mint egy sorvadó jég, épp oly észrevétlenül...

Ebresztő szer. Egy müncheni kórházba felvett egy csodálatos, a kinek újját le kellett tennie...

A legegészségesebb nemzet. A közönséges hadseregben statisztikát készítettek a legesztéseknél...

Eljegyzés. A Weidner testvérek. A nagykereskedő cég beltagja, Kálmán...

Színház. A vége felé siető színházban kiemelkedő pontja volt a tegnapi est előadás...

nemesen előkelő, hogy magával ragadja a közönséget, melynek figyelmét ott csüggy legkisebb szaván...

Hitelességi elleni szándékos emberölés miatt állott ma a debreczeni kir. törvényszék...

Vitaülés. A debreczeni joghallgatók önképzőkörök tegnap este vita-gyűlést tartott a főiskolában...

Egy főszovalbíró büntetése. A nagyváradi kir. törvényszék hétfőn ítélt Fráter Tamás...

A nyiregyházi sikkasztás. A nyiregyházi m. kir. adóhivatalnál — mint levelezőnk írja...

A földmívelésügyi miniszter betiltotta a felsőmagyarországi községekből a tördővész fertőzött marháknak...

Korcsmai tragoedia. Kramer Lipótné korcsmájában a Széchenyi utca végén tegnap nagy volt a vigalom...

Elgázolás. Tegnap már megirtuk, hogy a kisujt-utczán egy robogó kocsis egy embert elgázolt...

Apróságok. Illem és okosság. Ebéd után a gazda a szivaradobozból sora kinálja vendégeit...

Gyászjelentés. Mely feldalomp lesújtó érzetével tudatjuk a felejtethetlen jó férjnek, fiúnak, testvérnek...

Váradutczai temetőben fognak örök nyugalomra tetetni. Mely végítzesség tételre rokonaikat, barátainkat...

Fatális sajtóhiba. A „Debr. Ell.“ 69-ik számában hozvna a debr. szabadelvű párt újonnan választott tagjainak névsorát...

Vitaülés. A debreczeni joghallgatók önképzőkörök tegnap este vita-gyűlést tartott a főiskolában...

Egy főszovalbíró büntetése. A nagyváradi kir. törvényszék hétfőn ítélt Fráter Tamás...

A nyiregyházi sikkasztás. A nyiregyházi m. kir. adóhivatalnál — mint levelezőnk írja...

A földmívelésügyi miniszter betiltotta a felsőmagyarországi községekből a tördővész fertőzött marháknak...

Korcsmai tragoedia. Kramer Lipótné korcsmájában a Széchenyi utca végén tegnap nagy volt a vigalom...

Elgázolás. Tegnap már megirtuk, hogy a kisujt-utczán egy robogó kocsis egy embert elgázolt...

Apróságok. Illem és okosság. Ebéd után a gazda a szivaradobozból sora kinálja vendégeit...

Gyászjelentés. Mely feldalomp lesújtó érzetével tudatjuk a felejtethetlen jó férjnek, fiúnak, testvérnek...

Hogyne tudnám, — felel a kis lurkó — azzal tömi a papa a fülét, a mama pedig a mellét.

Definiczio. Az iskolai vizsgálaton kérdi egy diaktól a tanfelügyelő: — Mi a kör, kis fiam? — A kör... az, ahol a papa minden este berug.

Népesedési statisztika. Debreczen város polgármesterei hivatala az elmúlt hetről már összeállította a népesedési kimutatást...

Lopás. Kissé szokatlan mód felhasználásával akarta étvágyát lecsillapítani Kátóna Julianna...

A mamák figyelmébe. A Sárospataki Lapokból vesszük ki és közöljük a következő szerkesztői üzenetet...

Hogy mért van mégis így? Hát talán csak szerencsétlen, rossz szokásból. Azt nem akarjuk — részünkről — még csak feltételezni sem...

Lányos szülekre nézve ez gondolnunk is kétségbeeszt. Mondjuk azért csak azt, hogy ez valami kifélezhető zűléstől származik...

Hogy a zöcsköldés, amit az ésszegomolyodott táncosparók egymás lökdösése közben átszenvednek, rosszabb a káposztataposásnál...

Arra a másik még kényesebb kérdésre — engedelmével itt a nyilvánosság előtt — nem felelünk...

Az idő. Még mindig tél van. Debreczenben az egész éjjel esett a hó s reggelre téli képet öltött a város...

Jókai Mór pályadíja. Jókai Mór képviselő az oraviczai választó kerületben működő néptanító számára három rendbeli pályadíjat tüzött ki...

sebbelet három tagu bizottság fogja megjelölni, melyben részt vesz az állami tanfelügyelő, a kerületi főszovalbírója és az oraviczai Arany-kör elnöke...

A Koldus-diák és én.

A Koldus-diák első előadása alkalmával ösmerkedtem meg a feleségemmel s Németh József volt az, aki egy vigjáték alkalmával halálra megkacagattatta az anyósomat...

Mikor meghallotta, hogy Németh ezt a darabot választotta vendégfeltevéül, leküzdöttem a darab iránti ellenszenvemet s a fővárosi művész komikumában bízva s megboldogult anyósom sorsára gondolva, elhatároztam, hogy elviszem a színházba...

Hanem a bérkocsiosok kijelentették, hogy olyan fiakkerezt még nem szült a haza, a ki a mi lakásunkig behajtsa a lovat, miután nevezett utcán csak hírből ösmerik a gázlópát, valamint nincsenek tisztába a burkolafoltok kocsuit fogalmával sem...

Nem maradt számunkra más hátra, — mint a kis-vasut. Hanem ez azután alaposan hátra maradt. Ritkán járok színházba, a kisvasut ellenben gyakran — kisiklik a szinről.

A feleségem javasolta, hogy gyalog menjünk. Eleinte tehát mint szegény emberhez illik, gyalog mentünk, hanem azután a piacra már — szaladtunk; megeredvén a tavaszis eső, romlásra jutunk a feleségem szalmaszin ruhájának.

A pénztárnál váltottam két harmadrendű támlás-széklet. Udvariasan nyújtotta át a pénztárnok a jegyet, sokkal előékenyebben, mint a vasuti portás kéri a peron-jegyet.

Az előadás nagyon jól sikerült, nagyon tetszett a feleségemnek is, hanem ha rá gondolkodom a visszafelé jövetelre, akkor csak megérősödök bennem az az elhatározás, — hogy többet nem megyek színházba, különösen kényes-utczárol.

A feleségem kitűnően érzi magát. A Koldus-diák csakugyan kiállhatatlan operet, de elveztettem a hitemet Némethben is, tekintettel az anyós előzményekre. (Szatyri.)

Közgazdaság.

A gazdatisztek és erdészek segélyegyesületének választmánya. Bujanovics Sándor elnökelete alatt március 16-án és folytatólag 17-én tartá havi választmányi ülést...

Az előleges tervezet szerint tehát egy nappal elhalasztották, hogy a résztvenni szándékozó vidéki tagok a husvéti ünnepnek legalább első napját egészen otthon tölthessék. A nyugdíjintézet sikere már is biztosítva van. A jelentkezők között találjuk Brankovits szerb patriarcha tisztikarát, Majláth József gróf személyesen jelent be, hogy gazdatisztjével a nyugdíj-intézetbe belép...

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot márc. 5-18-ig, a földmívelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések alapján a következő volt. Az utóbbi időben gyakran erős fagy és nagy vihar volt, az erdélyi és felvidéki részekben pedig havazott is, miáltal a gabbanművek nem mindenütt fejlődhettek kielégítően, sőt helyenként zöld szünüket elvesztettek, fák lettek. A Duna bal- és jobbpartú részéből panaszokhoz a gazdák, hogy meglehetősen nagy területen a rozs és a buza is szenvedett.

Főszerkesztő: Szinay Gyula. Felelős szerkesztő és lapkiadó: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu. (Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utca 1702. sz.)

